

РЫЗЫКА... НА ЎЛАСНАЙ КУХНІ...

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

Цэнтры абсталяваны прадметамі хатняга ўжытку і мэблі, якія могуць уяўляць патэнцыяльную рызыку для малых; цацкамі і дзіцячымі прыладамі. У адным пакоі адбудоўваліся фрагменты жылых памяшканняў: кухні, санвузла, спальні, прыхожай. Кожная з гэтых частак жылля паказвае, дзе малога падсцерагаюць непрыемнасці. У гэткай «міні-кватэры» наглядна дэманструецца, дзе павінны стаяць прас і патэльныя, як павінны быць зачыненыя дзверы і вокны, куды пажадана класці дробныя цацкі. Дэманструецца магчымая небяспека ад халадзільніка, пліты, разеткі.

Галоўная мэта цэнтраў — навучыць бацькоў фарміраваць бяспечную прастору вакол дзяцей, каб яны ўмелі бачыць патэнцыяльную небяспеку і папярэджвалі магчымыя здарэнні да таго, як здарыцца няшчасце, адзначаюць спецыялісты. Адна з першых такіх устаноў, што адкрыліся ў краіне, знаходзіцца ў сталічным РНПЦ «Маці і дзіця», расказала **Алена УЛЕЗКА, намеснік дырэктара па педыятрыі цэнтра:**

— У нашым цэнтры мы збіраем на інтэрактыўныя заняткі па прафілактыцы дзіцячага траўматызму ўсіх жадаючых: і матуль, і цяжарных. Гэтая методыка карыстаецца поспехам сярод бацькоў, бо дарослыя часта проста не ўмеюць заўважаць рызыку, якая можа прывесці да траўмы ці гібелі малога. А тут яны, апроч усяго, не проста слухаюць пра рызыку, а могуць наглядна бачыць, дзе ў кватэры хаваецца небяспека для дзіцяці.

Пра тое, як бяспечна даглядаць дзяцей, бацькам і бабулям ды дзядулям расказваюць, як правіла, медыцынскія сёстры, якія самі прайшлі навучанне ў цэнтрах. Слухачы даведваюцца пра небяспеку праглынання дробных прадметаў, абварвання кіпенем, атручвання бытавымі хімічнымі рэчывамі ці таблеткамі, падзення з вокнаў ці спавівальных столікаў.

Спецыялісты часта раяць бацькам паглядзець на кватэру вачыма малога: апусціцца на карачкі і ацаніць, да чаго можна дацягнуцца. Так становіцца відаць, напрыклад, што са стала вытыркаюцца забытыя нажніцы або звісае шнур ад праса, пад канапу закацілася батарэйка ці таблетка, каля батарэі хаваюцца скінуты аловак і лісток ад хатняй расліны...

Нават калі «прасунутыя» бацькі пераўтварылі сваё жыллё ў цытадэль бяспекі яшчэ да нараджэння дзіцяці, трэба быць на варце ўвесь час, бо прычыны траўматызму хаваюцца яшчэ і ў свядомасці мам і татаў. Да гібелі могуць прывесці нават такія дробязі, як сумесны сон у ложку з бацькамі, надзетая на час сну шапачка з завязкамі ці моцна зафіксаваная коўдра, «каб не раскрыўся, бо замерзне». Яшчэ бацькі часта не заўважаюць небяспекі ў новых для дзіцяці месцах (у гасцях у сяброў, бабулі, суседзяў). А бадай што самае фантастычнае апраўданне, калі нешта здараецца: «мы не думалі, што ён ужо гэта ўмее».

Найчасцей трапляюць у непрыемнасці менавіта самыя дасціпныя і цікаўныя малыя. Аднак нельга думаць, што пасля трох гадоў справа наладжваецца і за дзеці можна ўжо не сачыць так пільна. Згодна са статыстыкай, траўматызм малых ва ўзросце ад трох да шасці гадоў павялічваецца ў тры-чатыры разы, а ў падлеткаў — проста пік па калецтве сябе.

Дзякуючы шматгадовай рабоце медыцынскіх структур краіны, Беларусь займае 25-ы радок у сусветным рэйтынгу найбольш камфортных для мацярынства краін і ўваходзіць у 50 найлепшых краін свету па арганізацыі і вядзенні: цяжарнасці і родаў, падкрэсліла спецыяліст. Навучанне ў цэнтрах могуць прайсці не толькі будучыя і існуючыя мамы і таты, але і супрацоўнікі паліклінік, дзіцячых садкоў і іншых устаноў, дзе даглядаюць дзетак ранняга ўзросту.

Матэрыялы падрыхтавала Ірына СІДАРОК.

Шчаслівая сям'я

БЯСПЛАТНЫ ДОМ, РЭПРАДУКТЫЎНАЕ ЗДAROЎЕ І СТАЛІЧНЫЯ ДАПЛАТЫ

Што яшчэ трэба зрабіць для стымулявання нараджальнасці?

Умацаваць дэмаграфічны патэнцыял і інстытут сям'і ў найбліжэйшую пяцігодку збіраюцца ў Беларусі ў межах праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця на 2021—2025 гг. Для гэтага мяркуюць стымуляваць нараджальнасць у сем'ях, дзе няма дзяцей. Уводзіць дадатковыя дыферэнцыраваныя стымулы для нараджэння другіх і наступных малых, а таксама пашырыць праграму сямейнага капіталу.

Прэферэнцыі для шматдзетных і сямей з інвалідамі

За апошнія дзесяцігоддзі колькасць шматдзетных сямей у краіне вырасла амаль удвая. Лідары ў гэтым кірунку — Брэсцкая вобласць, Міншчына і сталічны раён (штогод ён прырастае на шэсць-восем тысяч чалавек), расказала **Валянціна КУРСЕВІЧ, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і маладзёжнай палітыцы Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу:**

— Урад забяспечвае стабільнае функцыянаванне сацыяльнай сферы, практычна ўсе дапамогі і выплаты адбываюцца своєчасова. У такі няпросты перыяд нельга дапусціць зніжэння росту дабрабыту насельніцтва. Важным пытаннем з'яўляецца забеспячэнне жыллём шматдзетных — апошнім часам з дзяржпадтрымкай жыллёвыя ўмовы палепшылі каля 34 тысяч такіх сямей.

Надалей дзяржава збіраецца ўдасканалваць дзяржпадтрымку шматдзетных. Прынамсі, бясплатна выдзяляць сем'ям з траімі і больш малымі ўчасткі для будаўніцтва дома. Прадугледжваецца і павелічэнне будаўніцтва арэнднага жылля.

— Наша камісія працавала над законапраектам аб дзяржпадтрымках сямей, якія выходзяць дзяцей, дзе прадугледжвалася падтрымка найбольш уразлівых катэгорый насельніцтва і сямей, дзе бацькі ці дзеці — інваліды.

Уведзены прэферэнцыі для сямей з малым-інвалідам, каб той з бацькоў, хто даглядае дзіця, мог працаваць на 0,5 стаўкі, — падзялілася дэпутат.

Двухтыднёвы адпачынак, які летась сталі даваць нашым татам для догляду нованароджанага (у першае паўгоддзе жыцця), пакуль не карыстаецца высокай папулярнасцю. Спецыялісты мяркуюць, што жаданне бацькоў стрымліваецца тым, што такі водпуск па законе не аплатаваецца, а яго поўная ці частковая аплата або больш падоўжаны тэрмін можа забяспечыць толькі робадавец, што адбываецца рэдка.

Бясплатнае ЭКА і дынамічнае назіранне

Дэмаграфічнае пытанне вырашаецца праграмай «Здароўе народа і дэмаграфічная бяспека Рэспублікі Беларусь на 2021—2025 гады», дзе шмат увагі ўдзяляецца абароне сямей, якія выходзяць дзяцей. Жыццёвыя пытанні важна адлюстравіць і ўмацаваць заканадаўча, каб забяспечвалася рэпрадуктыўнае здароўе сям'і, яе эканамічны стан, выхаваўчая роля, упэўнена **Святлана АДЗІНЦОВА, член Пастаяннай камісіі па ахове здароўя, фізічнай культуры, сямейнай і маладзёжнай палітыцы Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу:**

— Важна, каб маці і бацька нарадзілі здоравае дзіця. А калі ўзнікаюць праблемы ў гэтым плане, трэба, каб сям'я магла атрымаць дапамогу, незалежна ад таго, дзе яна жыве. Абазначана

праграма аб'ядноўвае ўсе міністэрствы для вырашэння дэмаграфічнага пытання, а яе падпраграма — «Сям'я і дзяцінства» — падкрэслівае важнасць сям'і для дзяржавы. Асноўныя кірункі падпраграмы скіраваны на паляпшэнне і ўдасканалванне інстытута планавання сям'і, умацаванне здароўя маці і дзіцяці, аказанне падтрымкі сям'і.

Прынамсі, гэта экстракарпаральнае аплата, якое цяпер можна адзім раз зрабіць бясплатна. А таксама ўзроўневая сістэма аказання дапамогі жанчынам, якія плануюць сям'ю, у прыватнасці перынатальна дзягностыка захворванняў і прафілактыка аборту.

— Сёння, нават калі выяўлена ўнутрыўтробная паталогія, можна скарыставацца здароўем. Цэнтр «Маці і дзіця», дзе жанчынам аказваецца дапамога і дынамічны нагляд, стаў больш даступным. Меддапамога для жанчын і дзяцей бясплатная, — дадала Святлана Адзінцова. — А цэнтры, сяброўскія да падлеткаў, адкрыты для тых, хто не можа падзяліцца сваёй праблемай з бацькамі. Спецыялісты тут здольны выраўняць многія фізіялагічныя і псіхалагічныя моманты. Такі чынам, дзяржава стварыла асноўныя кірункі для ўмацавання здароўя.

Даплаты дзецям-інвалідам, на тройню і выпускнікам інтэрнатаў

У Мінску пражывае больш за 16 тысяч шматдзетных сямей, і сталічны бюджэт знайшоў магчымасць для выплаты асобных відаў сацыяльнай падтрымкі найбольш уразлівым катэгорыям. Гэта сям'і, дзе выходзяць дзіця-інвалід, і шматдзетныя, падкрэсліла **Вольга ВАСІЛЕЎСКАЯ, намеснік старшыні камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама:**

— У прыватнасці, штомесяц да сацыяльных пенсій дзяцей-інвалідаў ва ўзросце да 18 гадоў выплачваецца даплата ў 150 % мінімальнай пенсіі па ўзросце (106 рублёў 31 капейка). Выплатамі

падтрымліваюцца і сям'і, дзе адначасова нарадзіліся трое і больш дзетак — адна базавая велічыня на кожнага малога да трох гадоў. Цяпер такія даплаты атрымліваюць 45 сталічных сямей. Штогод даплачваюць і выпускнікам інтэрнатаў з ліку дзяцей-сірот і малых, якія засталіся без папярэдняга бацькоў.

Дзейнічаюць у Мінску і паслугі спецыяльнага аўтатранспарту, якімі могуць бясплатна скарыстацца тыя, хто выходзіць дзяцей-інвалідаў. Для асобных катэгорый прадугледжана даплата да поўнага кошту пачатковага ўзроўня лагераў, а таксама даплата да харчавання (або бясплатнае харчаванне) у школах.

Здароўе мам, татаў і немаўлят

Беларусь займае 25-ю пазіцыю ў рэйтынгу найбольш камфортных для мацярынства краін свету, і медыцына прыкладае максімум намаганняў, каб сям'я была здаровай, запэўніла **Алена УЛЕЗКА, намеснік дырэктара па педыятрыі Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра «Маці і дзіця»:**

— За апошнія 20 гадоў у дзесяць разоў зменшылася мацярынская смертнасць. Смертнасць немаўлят — 2,6 на тысячу народжаных. Абсалютна ўсім жанчынам даступныя дародавае і пасляродовае медабслугоўванне. Ультрагукавое даследаванне (УГД) праводзіцца ў 97—98 %.

Наладжана работа па захаванні рэпрадуктыўнага здароўя не толькі жанчыны, але і мужчыны, што таксама паспрыяе нараджэнню больш здаровых дзетак. Удзел бацькі ў выхаванні неданашанага немаўляці, у тым ліку з экстрэмальна нізкай масай цела, вельмі важны, падкрэсліла медык.

Мяркуюцца, дарэчы, што ў перадабортнае консультаванне будуць уключацца і таты, што, як спадзяюцца спецыялісты, дазволіць захаваць больш цяжарнасцяў. А яшчэ сёлета ў РНПЦ, дзе цяпер выжывальнасць неданашаных 88,6 %, увядуць у строй корпус для рэанімацыі немаўлят з экстрэмальна нізкай масай цела.